

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2438
Toplantı Tarihi/Sayısı : 19.3.2024/44
Karar Numarası : 2024/338
Başvuran : İ. B.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın geçirdiği iş kazası sonrasında iş bulmakta zorlandığı ve 8/9/1999 tarihinden önce sigorta girişi yapılan kişilerin bu tarihten sonra sigorta girişi yapılan kişilere nazaran daha önce emekli olmalarının eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiği iddialarına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 13/7/2010 - 2/12/2021 tarihleri arasında Şahince Otomotiv Sanayi ve Ticaret Anonim Şirket isimli bir şirkette çalıştığını, 11 yıl 3 aylık çalışma hayatı boyunca adı geçen şirkette hiçbir sözlü veya yazılı uyarı almamasına rağmen tazminatsız şekilde işten çıkarıldığını, bunun üzerine dava yoluna gittiğini, ilk derece mahkemesinden aleyhine bir karar çıktığını, istinaf yoluna başvurması üzerine ise kararın bozulduğunu ve ilk derece mahkemesine yeniden yargılama yapılması için gönderildiğini, bu sürecin kendisini yıprattığını, 16/5/2022 tarihinde Plotcar Otomotiv Sanayi ve Ticaret Anonim Şirket isimli başka bir şirkette çalışmaya başladığını, 16/6/2022 tarihinde iş yerinin ağır kusuru sonucu çalışmakta iken sol el baş parmağının koptuğunu, Şirketin iş kazası sonrası şikayetçi olmadığına dair ifade verene kadar kendisiyle kısmi olarak ilgilendiğini, ifade verdikten sonra ise tedavi ücretlerinin aksatılmaya başlandığını, fizik tedavi ücretinin Şirket tarafından karşılanmaması nedeniyle tedavisini yarım bırakmak zorunda kaldığını ve çalışmaya devam ettiğini, çalışmaya başladıktan iki hafta sonra ise sebep gösterilmeksizin işten çıkarıldığını, sonrasında Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'na başvurduğunu, kendisine kısmi iş göremezlik raporu verildiğini ve 2.417 Türk Lirası tutarında maaş bağlandığını, 8/12/2022 tarihinden beri iş aradığını, gittiği pek çok iş görüşmesinde daha önce kaza geçirdiği ve çalıştığı iş yerinden tazminat aldığı gerekçesiyle işe alınmadığını, bu konuda ilgili kurumlara çok sayıda başvuruda bulunduğunu, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve SGK tarafından da kendisine etkili bir sonuç doğuracak şekilde geri dönüş yapılmadığını, sigorta girişinin 29/9/2000 olduğunu ve 6190 gün sigorta gününün bulunduğunu, yeni çıkan yasa ile 8/9/1999 tarihinde işe girenlerin bir kısmının emekli olduğunu, bu tarihten sonra işe başlayanların ise emekli olmaları için yaklaşık 18 sene daha fazla çalışmaları gerektiğini ve bu durumun Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiğini iddia etmekte ve istihdam edilmeyi talep etmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Amaç ve kapsam*" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

4. 6701 sayılı Kanun'un "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... f) İnsan hakları ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."

5. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar*" başlıklı 40'inci maddesi şöyledir:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hakimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

7. Mezkûr Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımı teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları

taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Bununla birlikte başvuru, başvuranın geçirdiği iş kazası sonrasında iş bulmakta zorlandığı ve 8/9/1999 tarihinden önce sigorta girişi yapılan kişilerin bu tarihten sonra sigorta girişi yapılan kişilere nazaran daha önce emekli olmalarının eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiği iddiaları ile mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkindir.

12. Başvuranın iddia ve taleplerine ilişkin İŞKUR Bursa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ile yapılan yazışmada; başvuranın süreç içerisinde yapmış olduğu şikayetlerin Teftiş Kurulu Başkanlığına iletildiği ve inceleme sonucu hakkında başvurana bilgi verildiği, başvuranın 2022 ve 2023 yıllarında iş aramak amacıyla İl Müdürlüğüne müracaat ettiği ve ilgili İş ve Meslek Danışmanları tarafından uygun açık pozisyonlara yönlendirildiği, ayrıca SGK kayıtlarında yapılan incelemede başvuranın 27/11/2023 tarihinden itibaren özel sektörde faaliyet gösteren bir iş yerinde çalıştığının tespit edildiği belirtilmiştir.

13. Öte yandan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "*Emeklilik yaşına ilişkin bazı geçiş hükümleri*" başlıklı geçici 9'uncu maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında olup da 8/9/1999 tarihinden 30/4/2008 tarihine kadar ilk defa sigortalı sayılanlar; kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmak ve 7000 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak şartıyla veya kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmak ve 25 yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 4500 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak şartıyla yaşlılık aylığından yararlanırlar.

(Değişik fıkra: 17/4/2008-5754/70 md.) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olup da 8/9/1999 tarihinden 30/4/2008 tarihine kadar ilk defa sigortalı sayılanlar kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması veya kadın ise 60, erkek ise 62 yaşını doldurması ve en az 15 tam yıl malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemesi şartıyla kısmi yaşlılık aylığından yararlanırlar.

(Ek fıkra: 17/4/2008-5754/70 md.) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olup da 8/9/1999 tarihinden 30/4/2008 tarihine kadar ilk defa sigortalı sayılanlar kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması veya 61 yaşını doldurması ve en az 15 tam yıl malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemesi şartıyla kısmi yaşlılık aylığından yararlanırlar."

14. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde ise, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin Kurumun görev alanına giremeyeceği düzenlenmiştir.

15. Başvuru dilekçesi, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında, başvuranın istihdam edilmeye ilişkin iddia ve taleplerinin 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar olarak belirtilen ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında olmadığı, 8/9/1999 tarihinden önce sigorta girişi yapılan kişilerin bu tarihten sonra sigorta girişi yapılan kişilere nazaran daha önce emekli olmalarının eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiği iddiasının ise ilgili kanun hükümlerinden kaynaklandığı, kanun yapma, değiştirme ve kaldırma görev ve yetkisinin münhasıran Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu, bu nedenle 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve mezkûr Yönetmelik'in 40 ve 48'inci maddeleri gereği Kurumumuza başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı, dolayısıyla başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

19/3/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye